

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: [shalom303@gmail.com](mailto:shalom303@gmail.com)

**כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן־סוֹרֵר וּמוֹרֵה (דברים כא, יח)**

בסוגיה במסכת סנהדרין (דף סט עא) בענין בן סורר ומורה אמר רבי כרספדאי אמר רבי שבתי כל ימיו של בן סורר ומורה אינן אלא שלשה חדשים בלבד, ועל כך ממשיכה הגמ' "יִתִּיב רבי יעקב מנהר פקוד קמיה דרבינא ויִתִּיב וקאמר משמיה דרב הונא בריה דרב יהושע שמע מינה מדברי כרספדאי אמר רבי שבתי יולדת לשבעה אין עוברה ניכר לשליש ימיה, דאי סלקא דעתך עוברה ניכר לשליש ימיה למה לי שלשה, בתרי ותילתא סגיא! אמר ליה לעולם אימא לך עוברה ניכר לשליש ימיה זיל בתר רובא". ע"כ.

ונרמז בטעמים: בֶּן־סוֹרֵר וּמוֹרֵה, רמז לשאלתו של רבי יעקב שישב לפני רבינא<sup>1</sup>.

שלום המאירי

**וְתִפְּשׁוּ בוֹ (מרכא טפחא) אָבִיו וְאִמּוֹ (מנח אתנחתא) (דברים כא, יט)**

הרמב"ם פוסק:<sup>2</sup> "היה אביו רוצה ואמו אינה רוצה, אמו רוצה ואביו אינו רוצה, אינו נעשה בן סורר ומורה שנאמר ותפשו בו אביו ואמו. היה אחד מהן גדם או חגר או אלם או סומא או חרש אינו נעשה בן סורר ומורה שנאמר ותפשו בו ולא גדמים..."<sup>3</sup> ע"כ.

ונרמז בטעמים: וְתִפְּשׁוּ בוֹ (מרכא טפחא) אָבִיו וְאִמּוֹ, צורת הטעמים רומזת ששני הוריו תופשים אותו<sup>4</sup>, וכן שאינם גידמים. ואפשר שגם אָבִיו וְאִמּוֹ (מנח אתנחתא), רומז שצריכה להיות הסכמה כך שיהיה מונח במנוחה ביד שניהם.

שלום המאירי

**וְתִפְּשׁוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ (דרגא תביר) אֶל־זֶקֶנִי עִירוֹ וְאֶל־שַׁעַר מְקוֹמוֹ (דברים כא, יט)**

רבי משה הלוי מפשוורסק מבאר<sup>5</sup> שהפסוקים רומזים על הסתת היצר, והאדם נחלץ מכך בעזרת הקב"ה. "אין האדם עושה זאת בכח עצמו רק 'ותפשו בו אביו ואמו', היינו קב"ה ושכינתיה כביכול תופסים בו בצדיק, והוציאו אותו מרשת יצה"ר, בהעלות על לבב אנוש לאמר ליצה"ר...הלא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ואם לעוברי רצונו בעוה"ז כך, לעושי רצונו בעולם הבא על-אחת -כמה-וכמה..."

<sup>1</sup> ראה יד מלאכי, כללי היוד, אות רצז: "יִתִּיב פלוני קמיה דפלוני, מלשון זה משמע דההוא דהוה יִתִּיב קמיה היה תלמידו כ"כ התוספות בפרק חזקת הבתים [דף] ל"ד א' ד"ה הוה יִתִּיב ובפרק כל הנשבעין [דף] מ"ז א' ד"ה הוה יִתִּיב וכן מצאתי עוד למהרי"ק שורש ק"ע דף קפ"ה ב' "...", ראה מה שדן שם.

<sup>2</sup> רמב"ם יד החזקה הלכות ממרים ז, י. כך גם כתב רבנו בחיי. אמנם המשנה אינה מבארת שהרצון נלמד מהפסוק. <sup>3</sup> ראה משנה סנהדרין ח, ד: "הָיָה אָבִיו רוֹצֵה וְאִמּוֹ אֵינָהּ רוֹצֵה, אָבִיו אֵינָהּ רוֹצֵה וְאִמּוֹ רוֹצֵה, אֵינָהּ נִעְשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה, עַד שֶׁיְהִי שְׂנִיָּהֶם רוֹצִים... הָיָה אֶחָד מֵהֶם גֶּדֶם אוֹ חֹגֵר אוֹ אֵלֶם אוֹ סוּמָא אוֹ חֹרֵשׁ, אֵינָהּ נִעְשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה, שְׁנָאֵמַר (דברים כא) וְתִפְּשׁוּ בוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ, וְלֹא גִדְמִין..."

<sup>4</sup> ראה מצודות ציון על ירמיה כו, ח: "ויתפשו - ענין האחיזה בחזקה כמו ותפשו בו אביו ואמו".

<sup>5</sup> אור פני משה על התורה דברים, רבי משה הלוי מפשוורסק, ורשא תרסב, דף פה עב.

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: [shalom303@gmail.com](mailto:shalom303@gmail.com)

ורמזו בעלי טעמים על **וְהוֹצִיאֻהוּ אֹתוֹ דְּרָגָה תַּבִּיר**, כאשר השי"ת מוציא את הצדיק **אז נשבר הדרגא והסולם של יצה"ר** אשר רצה לעלות על צוארו. ומפרש הכתוב לא די שהוציאו אותו מרשת יצה"ר, אלא אף גם זאת מסייעים לו כל ימי חייו להיות צדיק עד זמן ביאתו 'אל זקני עירו', היינו ישיבה של מעלה, 'ואל שער מקומו', כמחז"ל לכל צדיק יש מקום בגן עדן".

**וְאָמְרוּ** (גרשיים) **אֶל זִקְנֵי עִירוֹ בְּנֵי הַ סוֹרֵר וּמֹרֶה אֵינָנוּ שִׁמְעַ בְּקוֹלָנוּ זֹכְלֵנוּ וְסָבָא**  
(דברים כא, כ)

במשנה<sup>6</sup> נאמר: "וְאָמְרוּ, וְלֹא אֶלְמִין". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **וְאָמְרוּ** (גרשיים), צורת הטעם **כשפתיים**, אינו "ערל שפתיים", המתקשה בדיבור.

שלום המאירי

**רמז נוסף:** במסכת **סנהדרין** (דף עא עא) נאמר: "רבי יהודה אומר אם לא היתה אמו שוה לאביו בקול ובמראה ובקומה אינו נעשה בן סורר ומורה מאי טעמא דאמר קרא **אֵינָנוּ שִׁמְעַ בְּקוֹלָנוּ**".

**רש"י** מבאר: "בקולנו - חד קול משמע, מדלא כתוב בקולותינו או בקולינו ביו"ד".

**רבי ישראל ליפשיץ** מוסיף<sup>7</sup> על כך: ... [ונ"ל דלא שיהיו שוין ממש בקול, דאם כן איילונית היא, [כיבמות דף פ' ע"ב], אלא לאפוקי אחד קולו חלש ואחד חזק, וכמו כן בשאר הג' דברים, מיירי שיש להם דמיון מה]. ע"כ.

ונרמז בטעמים: **וְאָמְרוּ** (גרשיים), צורת הטעם **רומזת ששני האומרים**, אביו ואמו, צריכים לדבר בקול אחד.

שלום המאירי

**וְיִרְגְּמֻהוּ** (תלישא גדולה) **כָּל אֲנָשֵׁי עִירוֹ בְּאֶבְנִים וְיָמָת** (דברים כא, כא)

**רבנו בחיי** מבאר: "אמרו חז"ל כי דין זה של סורר ומורה לא אירע מעולם, והוא שתמצא בפרק בן סורר ומורה (סנהדרין עא עא), תניא בן סורר ומורה ועיר הנדחת לא היו ולא עתידין להיות, ולמה נכתבו, דרוש וקבל שכר...ומה שנמצא שם אמר רבי יוחנן אני ישבתי על קברו של בן סורר ומורה ועל תילה של עיר הנדחת, אפשר לומר דפליג אברייא, או שמא הא דרבי יוחנן לא היה בן סורר ומורה גמור אלא כענין אבשלום, אבל לא היה בן סורר ומורה גמור כדין תורה שנגמר לסקילה". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **וְיִרְגְּמֻהוּ** (תלישא גדולה), דין זה של סקילה לא אירע מעולם, כאילו **נתלש** מהכתוב.

שלום המאירי

<sup>6</sup> משנה סנהדרין ח, ד.

<sup>7</sup> תפארת ישראל, יכין, רבי ישראל ליפשיץ, על סנהדרין פרק ח משנה ד אות כח.